

2025-01-20

Dnr: 2024/11728

Regeringskansliet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sl@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss kring promemoria "Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel", Dnr S2024/02135

Region Östergötland har beretts möjlighet att yttra sig över remissen "Uppdaterat högkostnadsskydd för läkemedel" (S2024/02135) från Socialdepartementet.

Bakgrund och sammanfattning

Kostnadsutvecklingen för läkemedel är utmanande och förväntas fortsätta vara så under överskådlig framtid enligt Socialstyrelsens prognoser. Högkostnadsskyddet för läkemedel och vissa förbrukningsartiklar syftar till att begränsa patienternas kostnader för förmånsläkemedel på recept. Sedan 2013 har beloppen för högkostnadsskyddet indexreglerats och följt prisbasbeloppet. Stora medicinska framsteg med ökade behandlingsmöjligheter samt den demografiska utvecklingen har dock gjort att statens andel av kostnaderna för läkemedel har ökat mer än den kostnad som patienterna betalar genom egenavgiften.

Promemorian föreslår att kostnadstaket för högkostnadsskyddet höjs från 2 900 till 3 800 kronor från och med 1 juli i år. Regionernas kostnader för läkemedelsförmånerna täcks i huvudsak av det årliga statsbidrag regionerna erhåller. En förändring i fördelning av kostnader mellan patienternas egenavgift och förmånskostnaden som belastar respektive region får i första hand en påverkan på statens ekonomi och inte på regionernas. Region Östergötland vill trots detta lyfta några risker med förslaget samt betona vikten av att följa upp de effekter som en förändring eventuellt kan ha.

Patients betalningsförmåga

Förslaget innebär att skyddet för patienter mot mycket höga läkemedelskostnader kvarstår då läkemedelskostnaden som resulterar i ett frikort ligger kvar på samma nivå som tidigare. Patienten föreslås dock stå för hela kostnaden upp till 2 000 kronor i stället för dagens 1 450 kronor. Dessutom justeras det första "trappsteget" i högkostnadsskyddet genom att egenavgiftens andel höjs från 50 % till 75 %. Region Östergötland ser en risk att patienter med begränsad betalningsförmåga kan avstå från att hämta ut läkemedel, något som regionen redan uppmärksammat på av en handfull medborgare.

2025-01-20

Dnr: 2024/11728

Informationsinsatser

Region Östergötland vill trycka på att det är viktigt att tydliga informationsinsatser genomförs. Detta för att medborgare ska få en förståelse för hur högkostnadsskyddet fungerar, vad förändringen innebär samt vilka stödinsatser som finns till exempel möjlighet att delbetala. Egenavgiften innan ett frikort kan utfärdas kommer enligt förslaget öka med 900 kronor. Uppdelat på 12 månader motsvarar det endast 75 kronor per månad. Enkla och tillgängliga lösningar att delbetala behöver tillhandahållas av apoteksaktörerna för att underlätta för patienter med begränsad betalningsförmåga.

Förändrade uthämtningsmönster

Även om lagändringen föreslås träda i kraft 1 juli så kommer nuvarande regler att gälla för högkostnadsskydd som påbörjas innan dess. Det kan riskera att patienter hamstrar läkemedel. Detta kan öka belastningen på vårdenheter och apotek på grund av efterfrågan på receptförskrivningar och uthämtningar. Dessutom kommer kostnaderna för läkemedelsförmånerna snedfördelas över året. Region Östergötland anser att det dock är mest allvarligt om förändrade uthämtningsmönster skulle förvärra dagens problem kring brister på läkemedel.

Sveriges högkostnadsskydd i jämförelse med grannländer

Sveriges Kommuner och Regioner har jämfört de nordiska ländernas kostnader och regelsystem. Jämförelsen är inte enkel på grund av att regelsystemen skiljer sig åt, men även efter en höjning till 3 800 kronor så skulle Sverige ha ett relativt frikostigt system. Övriga länders maximala kostnader per år, omräknat till svenska kronor, varierar från 3 300 till 7 300 kronor. Vilket talar för att det kan vara rimligt att anpassa Sveriges patients andel av de ökande läkemedelskostnaderna mer i linje med övriga nordiska länders nivåer.

Uppföljning av förändring

Region Östergötland anser att det är viktigt att effekterna av föreslagna förändring följs upp och att Socialstyrelsen får i uppdrag att genomföra det. Det är enligt regionen angeläget att följa upp i vilken utsträckning förändringen påverkar uthämtningen av läkemedel främst för patienter med begränsad betalningsförmåga. Region Östergötland anser också att det är angeläget att analysera effekterna av förändringen på det första "trappsteget" i högkostnadsskyddet samt att patienterna får bära en högre andel av kostnaden innan högkostnadsskyddet träder in.

Marie Morell
Regionstyrelsens ordförande

Mikael Borin
Regiondirektör